

2016 m. kovo 9 d., trečiadienis

P8_TA(2016)0082

Susitarimas su tabako bendrove (PMI susitarimas)**2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl susitarimo su tabako bendrove (susitarimas su „Philip Morris International“) (2016/2555(RSP))**

(2018/C 050/04)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2004 m. liepos 9 d. „Philip Morris International“ bei su ja susijusių įmonių ir Sąjungos bei jos valstybių narių susitarimą dėl kovos su kontrabanda ir klastojimu ir bendrąjį pareiškimą,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją ir Protokolą dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiais panaikinimo, priimtą 2012 m. lapkričio 12 d. sprendimu FCTC/COP5 (1) per penktą Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) Tabako kontrolės pagrindų konvencijos šalių konferencijos sesiją,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 4 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencijos Protokolo dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiais panaikinimo sudarymo Europos Sąjungos vardu, atsižvelgiant į Protokolo nuostatas, kurioms taikoma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo trečiosios dalies V antraštinė dalis (COM(2015)0193),
  - atsižvelgdamas į 2016 m. vasario 24 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2004 m. liepos 9 d. „Philip Morris International“ bei su ja susijusių įmonių ir Sąjungos bei jos valstybių narių susitarimo dėl kovos su kontrabanda ir klastojimu ir bendrojo pareiškimo įgyvendinimo patirties techninis vertinimas“ (angl. „Technical assessment of the experience made with the Anti-Contraband and Anti-Counterfeit Agreement and General Release of 9 July 2004 among Philip Morris International and affiliates, the Union and its Member States“) (SWD(2016)0044),
  - atsižvelgdamas į savo 2007 m. spalio 11 d. rezoliuciją dėl Bendrijos, valstybių narių ir koncerno „Philip Morris“ susitarimo dėl kovos su cigarečių kontrabanda poveikio ir tolesnio tyrimo komiteto rekomendacijų dėl Bendrijos tranzito sistemos svarstymo ⁽²⁾,
  - atsižvelgdamas į klausimą Komisijai dėl susitarimo su tabako bendrove (susitarimas su „Philip Morris International“) (O-000010/2016 – B8-0109/2016),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 128 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi ES finansinių interesų gynimas yra vienas svarbiausių Komisijos prioritetų ir kadangi dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiais, ypač kontrabandinių ir suklastotų cigarečių kontrabandos, nacionaliniai ir ES biudžetai kasmet netenka, atsargiai vertinant, daugiau kaip 10 milijardų eurų (tiek prarandama valstybės pajamų);
- B. kadangi neteisėta prekyba yra sunkus nusikaltimas, kuris prisideda prie kitos tarptautinės organizuotos nusikalstamos veiklos, įskaitant neteisėtą prekybą žmonėmis, narkotikais ir ginklais, ir kai kuriais atvejais teroristinių grupuočių finansavimo;
- C. kadangi pagrindinis susitarimas su „Philip Morris International“ (PMI) tikslas – sumažinti PMI gaminių kontrabandos dominavimą neteisėtoje ES tabako rinkoje;

⁽¹⁾ OL L 127, 2014 4 29, p. 1.⁽²⁾ OL C 227 E, 2008 9 4, p. 147.

2016 m. kovo 9 d., trečiadienis

- D. kadangi susitarimo su PMI galiojimas baigiasi 2016 m. liepos 9 d.;
- E. kadangi Komisijos atliktame susitarimo su PMI techniniame vertinime daroma išvada, kad šis pagrindinis tikslas veiksmingai pasiektas, tačiau keliama abejonė dėl šio rezultato priežastingumo ir atkreipiamas dėmesys į tai, kad, apribojus PMI gaminių kontrabandą, neteisėtų gaminių ES rinkoje skaičius apskritai nesumažėjo;
- F. kadangi pagal susitarimą su PMI yra gauta apie 1 mlrd. USD iš metinių mokėjimų ir 68,2 mln. EUR iš konfiskavimo mokėjimų viešųjų finansinių įplaukų, kurias pasidalijo Komisija (apie 10 proc.) ir valstybės narės (apie 90 proc.); kadangi nėra duomenų apie tai, kaip valstybės narės panaudojo pajamas, gautas pagal šį susitarimą;
- G. kadangi nuo šio susitarimo pasirašymo labai pasikeitė teisinė sistema ir neteisėtos prekybos tabako gaminiiais rinkos sąlygos, visų pirma padaugėjo cigarečių be prekių ženklo, dažnai vadinamų pigiomis baltomis cigaretėmis, taip pat plečiasi nauja sritis – elektroninėms cigaretėms skirto skysto nikotino pardavimas;
- H. kadangi bylos C-358/14 *Lenkija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-477/14 *Pillbox 38 (UK) Limited* ir C-547/14 *Philip Morris Brands SARL ir kt.*, kuriomis ginčijama Direktyva 2014/40/ES, šiuo metu nagrinėjamos Teisingumo Teisme ir, esant anksčiausiai galimybei, susiję tabako gamintojai turėtų atsiimti ieškinius;
- I. kadangi Komisija išsipareigojo ratifikuoti PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos Protokolą dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiiais panaikinimo, o tai yra svarbus žingsnis stiprinant kovos su neteisėta prekyba tabako gaminiiais teisinę sistemą; kadangi Komisija išsipareigojo pakviesti trečiąsias šalis ratifikuoti Protokolą;
- J. kadangi tabako kontrabanda kenkia ES visuomenės sveikatos politikai ir dėl jos žmonės, įskaitant jaunimą, daug vietų gali su didele neteisėta nuolaida gauti neteisėtų tabako gaminių; kadangi svarbu ne tik tai, kad suklastotos cigaretės neteisėtai gaminamos ir įvežamos, bet ir tai, kad joms pagaminti panaudotos nežinomos sudedamosios dalys, taigi, kyla didelis pavojus sveikatai;
1. teigiamai vertina PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos Protokolą dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiiais panaikinimo ir ragina kuo greičiau užbaigti ratifikavimo procesą;
  2. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą ratifikuoti Protokolą ir jos išsipareigojimą raginti valstybes nares ir trečiąsias šalis jį ratifikuoti; pažymi, kad Protokolą ratifikavo 15 šalių, įskaitant penkias ES valstybes nares, ir kad ES šiuo metu rengiasi jį ratifikuoti;
  3. ragina Komisiją siekti, kad Protokolas būtų skubiai ratifikuotas; vis dėlto mano, kad susitarimo galiojimo atnaujinimas būtų neigiamą ir priešingą poveikį turintis ženklas trečiosioms šalims, kad ES palaiko nederamus ryšius su tabako pramonės subjektais, nors Protokole aiškiai draudžiami tokie ryšiai;
  4. yra įsitikinęs, kad susitarimo su PMI atnaujinimas gali būti nesuderinamas su ES išsipareigojimais pagal PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos 5 straipsnio 3 dalį, o tai gali padaryti žalą ES, kaip pasaulinio masto lyderės tabako kontrolės srityje, reputacijai;
  5. atkreipia dėmesį į tai, kad Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencijos 5 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo gairėse teigiama, kad esama esminio ir neišsprendžiamo konflikto tarp tabako pramonės subjektų interesų ir visuomenės sveikatos politikos subjektų interesų;
  6. palankiai vertina tai, kad priimta 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (Tabako gaminių direktyva), pabrėžia, kad Tabako gaminių direktyvoje jau numatytas teisinis reikalavimas tabako bendrovėms įdiegti ir taikyti stebėjimo ir sekimo sistemą, kuri turi pradėti taikyti cigarečių ir suktinių tabako gaminių atveju nuo 2019 m. gegužės 20 d., o kitų tabako gaminių atveju nuo 2024 m. gegužės 20 d.;

2016 m. kovo 9 d., trečiadienis

7. pabrėžia, jog Komisija turi imtis skubių veiksmų, kad užtikrintų visapusišką Tabako produktų direktyvos perkėlimą į nacionalinę visų valstybių narių teisę; atkreipia dėmesį į tai, kad kelios valstybės narės neoficialiai pranešė Komisijai, kad direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę procesas užbaigtas; ragina Komisiją pateikti išsamią informaciją apie esamą padėtį, susijusią su perkėlimu, pasibaigus 2016 m. gegužės 20 d. terminui;
8. primena, kad 2015 m. gegužės mėn. Komisija pažadėjo kuo greičiau pateikti susitarimo su PMI vertinimą; atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija kelis kartus nukėlė vertinimo paskelbimą ir kad galiausiai jis buvo paskelbtas 2016 m. vasario 24 d. – dieną prieš diskusiją šiuo klausimu plenariniame posėdyje Parlamente; laikosi tvirtos nuomonės, kad pavėlavusi ji paskelbti Komisija neįvykdė įsipareigojimo Parlamentui ir piliečiams užtikrinti skaidrumą – tokiu būdu buvo pakenkta Parlamento gebėjimui tinkamu laiku pareikšti savo nuomonę šiuo sudėtingu ir kebliu klausimu;
9. atkreipia dėmesį į tai, kad, Komisijos vertinimu, taikant susitarimą su PMI ištis pasiektas jo tikslas apriboti PMI kontrabandos gaminių dominavimą neteisėtoje ES tabako rinkoje, kaip parodo 2006–2014 m. maždaug 85 proc. sumažėjęs valstybių narių konfiskuojamų originalių PMI cigarečių kiekis; vis dėlto pažymi, kad Komisija abejoja dėl šio rezultato priežastingumo, ir atkreipia dėmesį į tai, kad, sumažinus PMI kontrabandinių gaminių kieki, neteisėtų gaminių kiekis ES rinkoje apskritai nesumažėjo; pažymi, kad kontrabandinius stambių gamintojų produktus vis dažniau pakeičia kitokie gaminiai, įskaitant cigaretes be prekių ženklų (vadinamąsias pigias baltas cigaretes), paprastai gaminamas trečiose šalyse;
10. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl to, kad, kaip pažymima susitarimuose su tabako bendrovėmis, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) biudžetas iš dalies finansuojamas metiniais tabako pramonės mokėjimais, nes dėl to gali kilti tam tikras interesų konfliktas;
11. pabrėžia, kad pirmą kartą 2004 m. sudarytas susitarimas su PMI buvo naujoviška kovos su neteisėta prekyba tabako gaminiiais priemonė, tačiau pabrėžia, kad nuo to laiko rinkos ir reguliavimo aplinka patyrė esminių pokyčių; pabrėžia, kad šiuo susitarimu nesprenžiamas svarbių aspektų, susijusių su esama neteisėta prekyba tabako gaminiiais, klausimas, ypač susijęs su didele prekybos vadinamosiomis pigiomis baltomis cigaretėmis dalimi; todėl mano, kad visi į susitarimą su PMI įtraukti elementai bus įtraukti į naują teisinę sistemą, kurią sudaro Tabako produktų direktyva ir PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos Protokolas;
12. todėl mano, kad susitarimas su PMI neturėtų būti atnaujintas ar išplėstas arba neturėtų būti dėl jo iš naujo deramasi; prašo Komisiją nesiekti jo atnaujinti ar išplėsti arba iš naujo dėl jo derėtis pasibaigus jo galiojimui;
13. ragina Komisiją ES lygmeniu iki susitarimo su PMI galiojimo pabaigos sukurti visas priemones, būtinas siekiant stebėti ir sekti PMI tabako gaminius, ir imtis teisinių veiksmų dėl bet kokio neteisėto šio gamintojo gaminių konfiskavimo, kol bus pradėtos visapusiškai taikomos visos Tabako produktų direktyvos nuostatos, kad pasibaigus susitarimo su PMI galiojimui iki Tabako gaminių direktyvos ir Tabako kontrolės pagrindų konvencijos išgaliojimo nebūtų jokių reglamentavimo spragų;
14. ragina PMI ir toliau taikyti į dabartinį susitarimą įtrauktas nuostatas dėl stebėjimo ir sekimo bei išsamaus patikrinimo („pažink savo klientą“) – nesvarbu, ar jis būtų pratęstas;
15. reiškia susirūpinimą dėl to, kad keturiuose susitarimuose su tabako gamintojais nenagrinėjamas vadinamųjų pigių baltų cigarečių klausimas; todėl ragina Komisiją pateikti veiksmų planą, kuriame būtų nustatytos naujos priemonės, skirtos kuo skubiau spręsti šią problemą;
16. ragina Komisiją kaip papildomą kovos su prekyba kontrabandinėmis ir suklastotomis prekėmis priemonę pateikti pasiūlymą dėl naujo papildomo reglamento, kuriuo būtų nustatyta stebėjimo ir sekimo sistema ir taikomos išsamaus patikrinimo („pažink savo klientą“) nuostatos, susijusios su tabako pramonėje naudojamu smulkintu žaliaviniu tabaku, filtrais ir popieriumi;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams ir Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencijos sekretariatui.